

שאלוני בחינות בהלכות שמחות

מתעדכנים שלוש פעמים בשנה

כחודש אחרי מועדי הבחינות

עדכון אחרון: תמוז תש"ע

להלן שאלונים של בחינות ההסמכה של הרה"ר החל מתשרי תשס"ה. השאלונים מועתקים כלשונם על שגיאותיהם הלשוניות (אך לא עם שגיאות הדפסה), ועל הפיסוק הרשום בהם (בלא תוספת ושינוי). החל מניסן תשס"ה נוספה בסוף כל שאלה הפנייה לתשובה בספרי שו"ת היכל שלמה כדי להקל על מציאת התשובה (שים לב הציון סימן וסעיף אינם הפנייה למקור התשובה בשו"ע, אלא למקור התשובה בשו"ת!!). הפנייה לשו"ת אינה מלמדת שאותה שאלה בדיוק מצויה בשו"ת, רק שיש שם שאלות דומות, או שהתשובה בשו"ת כוללת גם את התשובה לשאלה שבמבחן.

שאלות חדשות שאין עליהם תשובה במהדורה האחרונה, צויין הדבר בכוכבית * וניתן למצוא את התשובה כאן באתר במדור השו"ת. אם במבחן אח"כ תופיע שאלה זו פעם נוספת, שוב לא תצויין הכוכבית מתוך הנחה שהלומד כבר ראה את התשובה עפ"י הרשום במבחן הקודם.

מבחן בהלכות שמחות / חשון תשס"ה

- א. יש לענות על עשר שאלות בלבד (אין חובה להקפיד על סדר עניית התשובה)
ב. יש לנמק התשובות ולציין מקורות הדין.
ג. יש להפקיד על כתב ברור ומסודר.

(להלן הוראות שנתנו במבחנים אחרים: השאלות הם מתוך טור וב"י שו"ע וכו"כ (אין שאלות מתוך הספרים גשר החיים, פני ברוך ילקוט יוסף). יש לציין את המקור והנימוקים לתשובה, ולהביא את השיטות השונות בגמ' בראשונים ובפוסקים. יש לנמק התשובות ולא לכתוב סתם אסו מותר וכיו"ב. כמו כן יש לייחס כל דעה לבעליה, ולא לכתוב סתם, מחלוקת יש אוסרים ויש מתירים וכיו"ב).

1. קריעה:

- א. הקורע בשבת על מתו או הקורע בגד גזול - האם יצא ידי חובת קריעה.
ב. פרט דיני קריעה בחול המועד.

2. אונן:

- א. האם יאמר האונן קדיש בחול ובשבת.
ב. האם חייב האונן בנטילת ידיים לסעודה, באר.

3. עיר שנפטר בה כמה מתים באותו יום, מהו סדר הקדימה בקבורתם.

4. הלנת המת - מתי מותרת ומתי אסורה, פרט.
5. הרגו בפיגוע או בתאונת דרכים ר"ל, פרט אופן טהרתו וקבורות.
6. טומאת כהן:
 - א. האם מותר לכהן לצאת לחו"ל, פרט.
 - ב. האם מותר לכהן להכינס לחדר שיש בו גוסס
7. שמע שמת לו מת לאחר שכבר התפללו הקהל ערבי, האם יום זה עולה לו למניין אבלות?
8. שותפים שאחד מהם נעשה אונן או אבל, האם יכול השותף השני להמשיך לעבוד בעסק המשותף, פרט. הצע פתרונות למעשה כדי שיוכל שותפו להמשיך בעבודת השותפות.
9. פרט דין איסור תספורת לאבל ומתי יכול אבל כבר להסתפר.
10. כמה זמן ימתין אדם לאח פטירת אשתו כדי לישא אשה אחרת, וכמה זמן צריכה אשה להמתין מלהינשא לאחר פטירת בעלה.
11. שמיני עצרת:
 - א. האם מבטל גזירת שבעה או שלושים.
 - ב. לכמה ימים הוא עולה כשחל בימי אבלותו, פרט ובאר.

מבחן בהלכות שמחות / ניסן תשס"ה

על הנבחנים לציין בתשובה את המקורות, מהש"ס טור ובית יוסף, שו"ע ונוה"כ וכן מנהגים הידועים.
על הנבחנים לענות לפחות 15 תשובות מתוך 20, אשר בסך הכל יקנו מאה אחוז הצלחה.
נא לכתוב בכתב יד קריא, כתב לא קריא לא יבדק

- א. האם האבלות מדאורייתא או מדרבנן, ומדוע הלכה כדברי המיקל? ובאיזה נושא אזלינן לקולא?
(ראה בשו"ת סי' שצח, ובשאלות הכלליות. מכאן ולהבא הציין לשו"ת היינו מהדורה ראשונה זמנית גירסה
1.3 אייר תשס"ה).
- ב. כתוב את השיטות בפירוש "אפרקסותו"? ומה דין טלית קטן, וסודר ביחס לקריעה? (ראה בשו"ת
סי' שמ סע' י).
- ג. על מי קורעים? היכן קורע (צד ומיקום הבגד)? במה קורע (ביד או בכלי) ומתי קורע? (ראה בשו"ת
סעיפים: א, ב-ג, ד, ה, ו-ז, יא, יד. (ואפשר להוסיף עוד כהנה וכהנה מסי' שמ).
- ד. האם קורע בחול המועד? והאם מברך ברכת דין האמת בחוה"מ? (ראה בשו"ת סי' שמ סע' לא-
לב).
- ה. האם נוהג דין אונן: ביום טוב שני של גלויות? ליל הסדר? בחול המועד? (ראה בשו"ת סי' שמא
סע' א, ולגבי יו"ט היינו ליל הסדר, ולגבי יו"ט שני של גלויות), ובסי' שצט סע' ב גבי חול המועד).
- ו. אם ידוע מראש שהקבורה מתעכבת מספר ימים האם נוהגים האבלים דיני אנינות? ראה בשו"ת
סי' שמא סע' ד.
- ז. האם יכול האונן להחמיר על עצמו לקיים מצוות? ומה דין אם נמסר הנפטר לחברא קדישא, האם
יכולים הקרובים לקיים מצוות? (ראה בשו"ת סי' שמא סע' ג).
- ח. האם מותר להכניס את הנפטר תוך בית הכנסת ולהספידו? (ראה בשו"ת סי' שמד סע' יט-כ),
וכיצד יש לנהוג אם הנפטר כתב צוואה שלא יספידוהו? (ראה בשו"ת סי' שמד סע' ט-י).
- ט. האם חייבים בקבורה: נפלים? אבר שנחתך בחיים? (ראה בשו"ת סי' שנז סע' א), בגדים הספוגים
בדם? (ראה בשו"ת סי' שסד סע' ד).
- י. האם מותר לקבור את הנפטר מעל קבר קיים (קומה שנייה)? (ראה בשו"ת סי' שסב סע' ד), ומה
הדין אם נקבר בטעות רשע ליד צדיק? (ראה בשו"ת סי' שסג סע' א).
- יא. האם מותר להלין את הנפטר כדי שבניו יגיעו ללויה? כדי שיספיקו להודיע לאנשים? כדי שיקבר
אחר חצות בע"ש?
- יב. האם חייבים להשתתף בלויה גם כשיש ביטול תורה? ביטול תורה של תשב"ר? (ראה בשו"ת סי'
שסא סע' א-ב).
- יג. כתוב לפחות ה' מקרים שמותר לפנות מת מקברו? (ראה בשו"ת סי' שסג סע' א).
- יד. האם מותר להשתמש בארון שהובילו בו את המת? (ראה בשו"ת סי' שמט סע' ב). האם מותר
להשתמש בקרנית או רשתית של עין הנפטר? (ראה בשו"ת סי' שמט סע' ב) בקבר שחפרוהו לשם
אדם אחר? פרט! (ראה בשו"ת סי' שסד סע' ז).
- טו. האם מותר לכהן להיכנס לבית קברות כשמטמא לקרוביו גם כשיודע שבחזרה יעבור בין קברים?
(ראה בשו"ת סי' שעג סע' ז), לנסוע ברכב על כביש שנסלל על קברים? (תשובה לשאלה זו אינה
נמצאת כלל בחומר המבחן! אך ראה בשו"ת סי' שעג סע' ו-ז).
- טז. האם מותר לאשת כהן מעוברת להיכנס לבית חולים שיש שם מת למרות היותה יודעת שיש לה
בן? (ראה בשו"ת סי' שעא סע' א), ומה הדין בכהן שרוצה ללקט עצמות אביו? (ראה בשו"ת סי' תג
סע' ז).
- יז. האם מותר לחדש תוך שבעה שכירות שפגה תוקפה? פרט! (ראה בשו"ת סי' יא-טו) והאם מותר
לשותף לעבוד בחנות כשחברו יושב שבעה (ראה בשו"ת סימן שפ סע' כא).
- יח. חל הרגל בתוך השבעה האם מותר להתרחץ בערב החג? (ראה בשו"ת סי' שצט סע' ה), ואם
מותר לאשה נדה אבלה לרחוץ עצמה לשם הפסק טהרה? (בשו"ת סי' שפא סע' ה).
- יט. האם מותר לאבל ללמוד תורה בשבת? (ראה בשו"ת סי' ת סע' א) בחול המועד? (ראה בשו"ת
סי' שצט סע' א) לקרא שניים מקרא ואחד תרגום?
- כ. האם מותר לקנות בגדים חדשים לאחר שלושים יום על או"א? (ראה בשו"ת סי' שפט סע' א) והאם
מותר לישא אשה אחר שבעה או שלושים (ראה בשו"ת סי' שצב סע' א-ג), פרט!

מבחן בהלכות שמחות / תמוז תשס"ה

הוראות לנבחן

א. לפניך 11 שאלות עליך לענות 10 תשובות חובה מתוכם, ויבדקו 10 תשובות ראשונות בלבד אשר בסך הכל יקנו 100% הצלחה. כתב יד שאינו קריא לא יבדק.
ב. נא להתייחס למקורות ההלכה, ש"ס ראשונים אחרונים טור וב"י נושאי הכלים ומנהגים הידועים לך.

(המצויין ב* מלמד שאינו נמצא בגירסא 1.3 ובעלי גירסא זו יוכלו למצוא את התשובות במדור שו"ת חדשות, אם כי ודאי אפשר היה לענות אף על שאלות אלו לאור המובא בגירסא 1.3).

- א) האם יש הבדל בין הקורע על מתו בשבת, ובין גוזל בגד מחברו וקורעו על מתו? (ראה בשו"ת סי' שמא סע' כח-כט)
- ב) המאבד עת עצמו מחשש פן יתקפוהו יצרו ולא יעמוד בניסיון, או אדם המיוסר בעניות וחובות רבים משתרגים על צוארו, האם מתעסקים עמו או דינו כדין המאבד את ע"ל? (ראה בשו"ת סי' שמה סע' א-ג)
- ג) קבר שנחפר לשם מת מסויים וקברו שם את המת על מנת לפנותו, האם מותר להשתמש אח"כ באותו קבר לשם אדם אחר? האם מותר לדרוך או לשבת על גבי המצבה? (ראה בשו"ת סי' שסד סע' ז וסע' א.)
- ד) כהן הדר בבנין שיש בו מת, האם מותר לו לצאת דרך חדר המדרגות בשעה שדלת הדירה שהמת שם נעולה? (ראה בשו"ת סי' שעא סע' ד.)
- ה) כיצד על הכהן להתנהג אם נודע לו באמצע טיסה שיש מת בבטן המטוס והוא אמור בעוד שעה לנחות נחיתת ביניים? (*ראה בשו"ת סי' שעב סע' א) רופא כהן הנמצא במחלקה ומת שם חולה? (*ראה שם), אשת כהן שראתה באולטרא סאונד שיש לה בן זכר האם מותר לה לבקר או ללדת בבית חולים שיש שם מת? (ראה בשו"ת סי' שעא סע' א)
- ו) שלחו מת למדינה אחרת מתי מתחילים למנות? התייחס לאבלים שנשארו במקומם ואל שהלכו ללוות את המת (ראה בשו"ת סי' שעה סע' ב)
- ז) האם תינוק שמלאו לו שלושים יום ונולד לשמונה חודשים מתאבלים עליו? (ראה בשו"ת סי' שעד סע' ח), האם מתאבלים על אחר או אחות חורג? (אם הכוונה לבן מאומץ או אח שאין לו קשר דמים עם אחיו החורג היינו שאביו התחתן עם אם אחיו החורג, ראה בשו"ת סי' שעד סע' ז, ואם הכוונה לאחים שיש להם אמא משותפת, ראה בשו"ת סי' שעד סע' ד).
- ח) מה דין בן משפחה החייב באבלות שהגיע באמצע השבעה למקום שאבלים יושבים שבעה, האם מצטרף עמהם? פרט (סימן שעה סע' ח-ט)
- ט) האם מותר לאשה להתקשט תוך שבעה פרט: בבוגרת, בנערה, בכלה, ובאשת איש? (ראה בשו"ת בסי' שפא סע' ה-ו).
- י) האם מותר לאבל תוך שבעה לקרא שניים מקרא ואחד תרגום? תהלים? י"ח פרקי משניות לאומרים בכל יום? (*ראה בשו"ת סימן שפד סע' א-ב)
- יא) כתוב דינים הידועים לך בדין ליקוט עצמות ביחס לאנינות, לאבלות לקריעה וברכתה והאם מותר לבן ללקט עצמות אביו (ראה בשו"ת סי' תג סע' א-ב, ובאשר לברכת דיין האמת לא מצאתי מי שאומר לאומרה בליקוט עצמות).

מבחן בהלכות שמחות / תשון תש"ו

הוראות לנבחן

א. לפניך 11 שאלות עליך לענות 10 תשובות חובה מתוכם, ויבדקו 10 תשובות ראשונות בלבד אשר בסך הכל יקנו 100% הצלחה. כתב יד שאינו קריא לא יבדק.
ב. נא להתייחס למקורות ההלכה, ש"ס ראשונים אחרונים טור וב"י נושאי הכלים ומנהגים הידועים לך.

- א. מה הבגדים החייבים או הפטורים בקריעה? (ראה בשו"ת סי' שמ סע' י). באיזה צד קורעים, ומה הדין אם שינה? (שם סע' ב-ג)
- ב. הנפטר בחול המועד מתי קורעים ומתי מברכים? (ראה בשו"ת סע' לא-לב) האם קוברים ביום טוב שני של גלויות? (ראה בשו"ת סי' שמא סע' א).
- ג. אדם הנפטר בארצות הברית האם קרובים הנשארים בארץ ישראל יכולים להתחיל את האבלות קודם שנקבר? (ראה בשו"ת סי' שעה סע' ב)
- ד. מיתה ביום אחד וקבורה ביום אחר, האם יניחו האבלים תפילין בבוקר? (כגון שנפטר ביום ראשון ונקבר בליל שני), ומה הדין שמועה קרובה או רחוקה ביחס לתפילין? (ראה בשו"ת סי' שפח סע' א).
- ה. האם מותר להכניס את הנפטר תוך בית הכנסת להספידו? (ראה בשו"ת סי' שדמ סע' יט-כ), וכיצד יש לנהוג אם הנפטר כתב צוואה שלא יספידוהו? (שם סע' ט-י)
- ו. אבל שנתלככה חולצתו האם מותר לו להחליף (ראה בשו"ת סי' שפט סע' א), האם מותר להחליף בגדים לכבוד שבת תוך שבעה כשהם מכובסים ומגוהצים (שם סע' ג).
- ז. במקומות החמים מאוד האם יש להקל להתרחץ בצונן לאבלים? (ראה בשו"ת סי' שפא סע' א-ד). האם מותר לאשה לשטוף את עצמה (במקומות הצנועים) על מנת לספור שבעה נקיים. (שם סע' ה-ו)
- ח. האם מותר לאבלים לקיים מצוות ולהתפלל כשהארון מתעכב מספר ימים (ברמ"א בסי' שמא סע' ג, ראה בשו"ת חדשות) האם מותר להלין את המת כשהעיכוב הוא לכבודו? או כדי שיסיפיקו בניו להגיע (ראה בשו"ת סי' שנז סע' א)
- ט. האם מותר להשתמש בארון שהובילו בו את המת? האם מותר להשתמש בקרנית או ברשתית של מת? (ראה בשו"ת סי' שמת סע' ב) ומה הדין קבר שחפרוהו או במצבה שנעשה לשם אדם אחר? (ראה בשו"ת סי' שסד סע' ז)
- י. האם מותר לאומן שרבים צריכים לו לעבוד תוך ימי השבעה? (שוחט, מוהל, כהן לפדיון, ורופא ביחס לחולה שאין בו סכנה)? (ראה בשו"ת סי' שפ סע' כב).
- יא. האם מותר לבעל מפעל או תחנת דלק שאינו עובד במקום, להרשות לפועליו לעבוד? (ראה בשו"ת סי' שפ סע' יג), והאם מותר לשותף לעבוד כששותפו אבל? (שם סע' כא).

מבחן בהלכות שמחות / ניסן תשס"ו

הוראות לנבחן

- א. לפניך 11 שאלות עליך לענות 10 תשובות חובה מתוכם, ויבדקו 10 תשובות ראשונות בלבד אשר בסך הכל יקנו 100% הצלחה. כתב יד שאינו קריא לא יבדק.
ב. נא להתייחס למקורות ההלכה, ש"ס ראשונים אחרונים טור וב"י נושאי הכלים ומנהגים הידועים לך.

1. כתוב את הידוע לך ביחס לכלל "הלכה כדברי המקל באבלות", ומה הסברא? ובאיזה מקרים לא אומרים הלכה כה"ב? (ראה בסוף השו"ת בשאלות כלליות).
2. הנפטר בחול המועד מתי קורעים ומתי מברכים? (ראה בשו"ת בס"י שמ סע' לא-לב, ס"י שצט סע' ב) והאם קוברים ביום טוב שני של גלויות (שם, ובס"י שמא סע' א).
3. כיצד יש לנהוג ביחס לסעודת הבראה: יום שישי אחה"צ? (ראה בשו"ת שעח סע' יב – שו"ע סע' ה) ימי חנוכה ופורים ימי חול המועד? (ראה בשו"ת ס"י תא סע' ד) קבעו בשקיעה והגיעו האבלים לבית אחרי צה"כ (ראה בשו"ת ס"י שעח סע' יב כמובא שם מהרמ"א בסע' ג, והוספתי: (נחלקו אחרונים בהבנת הרמ"א האם דוקא כשהיו יכולים להברותו מבעוד יום ולא הברוהו עד הלילה, או אפי' אם נקבר סמוך לחשיכה ולא היה שייך להברותו מבעו"י, ראה שו"ת זרע אמת ס"י קסה ושו"ת נוב"ק ס"י צח).
4. כתוב לפחות שלש דוגמאות שמותר לפתוח חנותו של היושב שבעה (ראה בשו"ת ס"י שפ סע' כא), וכתוב לפחות שלש דוגמאות שמותר לאבל לצאת ולעסוק במלאכה בתוך השבעה (ראה בשו"ת ס"י שפ סע' כב).
5. נפטר יהודי בארה"ב ומביאים את ארונו לארץ, מתי מתחילים הנשאים שם לשבת שבעה? ומה דינם של הנשאים בארץ כשנקבר קרוביהם אחר הצהרים בחו"ל? (ראה בשו"ת ס"י שעה סע' ב).
6. תן לפחות 10 מקרים שמותר לפנות קבר ממקומו? (ראה בשו"ת ס"י שסג סע' א שם נדרש בשאלה לתת לפחות חמישה מקרים, והמדקדק בתשובה ימצא תשעה, ויש להוסיף: פ"ת ס"ק ג: מעשה שמכרו קבר ואחד קברו שם בבלי דעת נפל והורו לפנות הנפל. והנראה בעיני שהדרישה לחמישה מקרים הגונה יותר!).
7. האם יושבים שבעה בחנוכה, בפורים (ראה בשו"ת ס"י תא סע' ז), בחול המועד (ראה בשו"ת ס"י שצט סע' ב), ומה הדינים החלים עליהם בשבת? (ראה בשו"ת ס"י ת)
8. תינוק שמלאו לו שלושים יום ונולד לחוש השמיני? תינוק שנולד פג והיה באינקובטור ממתו סופרים שלושים יום? (ראה בשו"ת ס"י שעד סע' ח).
9. נפטר אדם קודם יום הכיפורים? קודם חג הסוכות? בחול המועד? התייחס לשבעה ולשלשים (ראה בשו"ת ס"י שצט סע' ו-יא).
10. אדם שנפטר בשנה פשוטה בחודש אדר כיצד מונה יום השנה בשנה מעוברת? ומה הדין אם נפטר בשנה מעוברת? התייחס גם לשנים הבאות (ראה בשו"ת ס"י תב סע' יב).
11. כתוב דינים הידועים לך בדין ליקוט עצמות, ביחס לאנינות ולאבלות קריעה וברכתה? (ראה בשו"ת בס"י תג סע' א-ב)

מבחן בהלכות שמחות / מנחם אב תשס"ו

הוראות לנבחן

- לפניך 11 שאלות עליך לענות 10 תשובות חובה מתוכם, ויבדקו 10 תשובות ראשונות.
- נא להתייחס למקורות ההלכה, ש"ס ראשונים אחרונים טור וב"י נושאי הכלים ומנהגים הידועים לך.
- נא לכתוב בצד השמאלי של המחברת בכתב יד קריא, כתב יד שאינו קריא לא יבדק.

שאלות

- האם אבלות דאורייתא או דרבנן, ומה הנפקא מינה הידועים לך? (ראה בשו"ת סי' שצח)
- מה הבגדים החייבים בקריעה, ושאינם חייבים קריעה? (ראה בשו"ת סי' שמ סע' י)
- האם נוהג דין אונן בשבת? ביום טוב שני של גלויות? בחול המועד? בליל הסדר? (ראה בשו"ת סי' שמא סע' א וליל הסדר כליל יום טוב ע"ש) (ובילקוט יוסף סי' ז הערה עד, הביא ממהר"ם מלובלין: מיהו לומר ההגדה, כיון שיש בה אריכות ומדרש פסוקים, נראה שיאמרנה אחר לפניו).
- האם מותר להלין את הנפטר על מנת שבניו יגיעו ללויה? בשל כבוד שיתאספו אנשים? כדי שיקבר בערב שבת על מנת להפטר מחיבוט הקבר? (ראה בשו"ת סי' שני"ז סע' א)
- האם מותר להשתמש בקבר שנחפר לאחרים? (ראה בשו"ת סי' שסד סע' ז) במצבה שנעשתה לאחר? (*ראה בשו"ת חדשות סי' שסד סע' ז) בארון שהושם בו מת אחר? (ראה בשו"ת סי' שמת סע' ב)
- האם מותר לאבל להשתתף: בשעת עריכת חופה? בשבע ברכות ביום חול או ביום שבת? בשעת ברית או סעדת ברית מילה? בסעודת סיום מסכת? או בר מצוה? (ראה בשו"ת סי' שצא סע' א-ג, ומכל האמור שם פשוט שאין להשתתף בסעודת שבע ברכות דהיא סעודה של שמחה ואף בשבת. ובגשה"ח פכ"א סע' ח אות יב כתב דכל זה בסתם מוזמנים, אבל קרובים כגון אח ואחות שחסרונם בולט הרי זה כאבלות דפרהסיא ואוכלים בשבת גם בסעודת נשואין אחר ז' [אף שיש אחרונים מהססים – כן הסכימו רובם]).
- בן שהתפלל ערבית מבעוד יום והודיעו לו שנפטר ונקבר אביו, האם עולה לו אותו היום? (ראה בשו"ת סי' שעה סע' יא) ומה הדין בכי האי גוונא אם נודע לו ביום העשרים ותשע האם נחשב כשמועה רחוקה מאחר וכבר התפלל מעריב? (ראה בשו"ת סי' תב סע' יא)
- מה עושה רופא כהן כשבדק חולה ובחדר הסמוך נפטר אדם? (ראה בשו"ת סי' שעב סע' א) האם מותר לכהן ללוות את אחד משבעת קרוביו בבית הקברות ולעבור בין קברים? ומה הדין אם הלך ורוצה לחזור באותו דרך? (ראה בשו"ת סי' שעג סע' ו-ז)
- אשת כהן היודעת שיש לה בן זכר, האם מותר לה ללדת בבית חולים שיש בדרך כלל מתים במחלקות? (ראה בשו"ת סי' שעא סע' א) ומה הדין אחר שילדה בן האם מותר לה לשהות עם התינוק במקום? (ראה בשו"ת סי' שעג סע' א).
- חתן או כלה שכבר נישאו והם בתוך שמחתם ונודע להם על אחד מז' קרובים שנפטר כיצד תפסוק: האם מותר להם להשתתף בלויה? האם יושבים שבעה עם כולם? מברכים ברכת דיין האמת? והאם מותר להם להתרחץ או להתקשט? ומה עם סעודת ההבראה? (*ראה בשו"ת חדשות סוף סימן שמב).
- אבל שנהג שעה אחת קודם חג השבועות, כיצד הוא מונה ביחס לשלושים (ראה בשו"ת סי' שצט סע' ו-יא), ומתי עושים את סעודת ולימוד של יום השלושים? (סעודה ולימוד ביום שלישים לקבורה הינם מנהג ראה מה שהאריך בזה בשו"ת רב פעלים ח"א יו"ד סי' נא, ובשו"ת מלמד להועיל חלק ב (יו"ד) סימן קמו כתב: דבר פשוט שהרגל אינו מבטל אלא גזירת שלשים מה שעושין משום אבלות, אבל מה שעושין לכבוד המת או לעלוי נשמתו אין לבטל, עכ"ל. וממילא יש ללמוד אפי' אם חל יום שלושים ברגל). ומתי מותר לבנים להסתפר? (ראה בשו"ת סי' שצ סע' ד)

מבחן בהלכות שמחות / חשוון תשס"ז

הוראות לנבחן

- א. לפניך 11 שאלות, עליך לענות מתוכם עשר תשובות חובה, ויבדקו רק עשר תשובות ראשונות.
 - ב. נא להתייחס למוקרות ההלכה בש"ס, ראשונים, טור וב"י ושו"ע ונושא כלים, ומנהגים הידועים לך.
 - ג. נא לכתוב בצד השמאלי של המחברת בכתב יד קריא, כתב יד שאינו ברור לא יבדק.
1. האם האבלות מדאורייתא או מדרבנן? ומדוע הלכה כדברי המיקל? ובאיזה נושא לא אזלינן לקולא? (ראה בשו"ת סימן שצח וסי' שמ סע' א).
 2. כתוב את השיטות בפרוש "אפרקסותו"? ומה דין טלית קטן, וסוודר ביחס לקריעה? (ראה בשו"ת סי' שמ סע' י).
 3. האם מותר לאבל להשתתף: בשעת עריכת חופה? בשבע ברכות ביום חול או ביום שבת? בשעת ברית או סעודת ברית מילה? בסעודת סיום מסכת? או בר מצוה? (ראה בשו"ת סי' שצא).
 4. בן שהתפלל ערבית מבעוד יום והודיעו לו שנפטר ונקבר אביו, האם עולה לו אותו היום? ומה הדין בכי האי גוונא אם נודע לו ביום העשרים ותשע האם נחשב כשמועה רחוקה מאחר וכבר התפלל מעריב? (ראה בשו"ת סי' תב סע' יא וסי' שעה סע' יא).
 5. האם מותר להכניס את הנפטר תוך בית הכנסת ולהספידו? וכיצד יש לנהוג אם הנפטר כתב צוואה של יספידוהו? (ראה בשו"ת סי' שמד סע' יט-כ וסע' ט-י).
 6. האם מותר להלין את הנפטר: כדי שבניו יגעו ללויה? כדי שיספיקו להודיע לאנשים? כדי שיקבר אחר חצות בע"ש? (ראה בשו"ת סי' שנז סע' א).
 7. האם מותר להשתמש בארון שהובילו בו את המת? האם מותר להשתמש בקרנית או רשתית של עין הנפטר? בקבר שחפרוהו או במצבה שנעשו לשם אדם אחר? פרט. (ראה בשו"ת סי' שמת סע' ב וסי' שסד סע' ז).
 8. חל הרגל בתוך השבעה האם מותר להתרחץ בערב החג? ואם מותר לאשה נדה אבלה לרחוץ את עצמה לשם הפסק טהרה? (ראה בשו"ת סי' שצט סע' ה וסי' שפא סע' ה-ו).
 9. האם מותר לאבל ללמוד תורה בשבת? בחול המועד? לקרוא שניים מקרא ואחד תרגום? (ראה בשו"ת סי' ת סע' א וסי' שצט סע' א).
 10. האם מותר לקנות בגדים חדשים לאחר שלושים יום על או"א, והאם מותר לישא אשה אחר שבעה או שלושים? פרט. (ראה בשו"ת סי' שפט וסי' שצב).
 11. אבל שנהג שעה אחת קודם חג השבועות, כיצד הוא מונה ביחס לשלושים, ומתי עושים את סעודת ולימוד יום השלושים? ומתי מותר לבנים להסתפר? (*ראה בשו"ת סי' שצט סע' ו-יא).

מבחן בהלכות שמחות / אדר תשס"ז

הוראות

- א. לפניך אחת עשרה שאלות, עליך לענות מתוכם עשר תשובות חובה, ויבדקו עשר תשובות ראשונות.
- ב. נא להתייחס למקורות ההלכה בש"ס, ראשונים טור וב"י, שו"ע ונושא כלים, ומנהגים הידועים לך.
- ג. נא לכתוב בכתב יד ברור וקריא בצד השמאלי של המחברת, כתב יד שאינו ברור על כורחנו לא יבדק.

שאלות

1. האם אונן אינו חייב לברך או אסור לו לברך? (ראה בשו"ת סי' שמא סע' ג שאלה המתחילה מה הנימוקים שבגללם אונן פטור מהמצוות).
2. האם אונן שלא מתפלל מנחה יתפלל ערבית שניים? ומה הדין אונן שלא עשה הבדלה במוצאי שבת? (ראה בשו"ת סי' שמא סע' ב).
3. כיצד יתנהג אונן בליל הסדר? ביום השבת? והאם יתפלל מנחה של ערב שבת? (*ראה בשו"ת סי' שמא סע' א וסע' ד-לגבי מנחה)
4. מת ביום טוב ראשון בחו"ל, האם יש להורות לקבור אותו בו ביום, או עדיף ביום טוב שני, או אולי אחר החג, כתוב את שידוע לך הלכה למעשה? (*ראה בשו"ת החדשות)
5. אדם שנפטר לו קרוב בחול המועד כיצד ינהג ביחס לסעודת הבראה? ביחס לקריעה? וביחס לברכת דיין האמת? (ראה בשו"ת סי' שמ סע' לא-לב וסי' תא סע' ד).
6. האם מותר לכהן ללוות את קרוביו בתוך בית קברות, האם יש הבדל בהלכה בין ללוות בהליכה לבין חזרה אחר הקבורה כשיודע שיצטרך לעבור בין הקברים? (ראה בשו"ת סי' שעג סע' ו-ז).
7. כתוב עשרה מקרים שמותר להוציא את הנפטר מקברו ולקברו במקום אחר? (ראה בשו"ת סי' שסג סע' א).
8. האם מותר לאבל להשתתף בשבע ברכות ביום שבת? להשתתף בסעודת ברית מילה? בר מצוה של בנו? סיום מסכת? (*ראה בשו"ת סי' שצא).
9. חתן וכלה תוך שבעת ימי שמחתם, האם יברכו דיין האמת על קרוב? ומה דינם ביחס לקריעת הבגד? סעודת הבראה? והאם ישתתפו בלויה? (ראה בשו"ת החדשות).
10. חתן וכלה שביום חמישי או שישי לשמחתם נפטר להם קרוב מתי מתחילים לשבת, והאם מצטרפים לשאר האבלים? (*ראה בשו"ת החדשות).
11. נפטר קרוב בערב ראש השנה כיצד מורים להם לספור: ביחס לשלושים? ומתי מסתפרים? ומתי עושים את היא"צ של שבעה ושלושים? (ראה בשו"ת סי' שצט סע' ו-יא ובשו"ת החדשות של חשוון תשס"ז).

מבחן בהלכות שמחות / אב תשס"ז

- 1) האם יש אפשרות לקום מ"שבעה" לפני סיומה הרגיל? פרט. (ראה בשו"ת סי' שצט סע' א וכן סי' שעה סע' ח-ט)
- 2) מיקום ה"שבעה" –
 - א. פרט את סדר העדיפויות. (ראה בשו"ת סי' שעו סע' ג' בדברי גשה"ח)
 - ב. האם מותר לאבל לשנות את המיקום במהלך ימי השבעה? (שם סי' שצג סע' א, ג)
- 3) מתי יש לומר קדיש בשני המקרים שלפניך:
 - א. נפטר בשבת. (ראה בשו"ת ס' שמא סע' א)
 - ב. בלוויה. (*ראה בשו"ת החדשות)
- 4) מתי יש לברך "ברוך דין האמת", האם בשעת השמועה או בשעת הקריעה? (*ראה בשו"ת החדשות)
- 5) א. כיצד מתבצע תהליך ה"קריעה"? פרט! (ראה בשו"ת סי' שמ סע' יד)
ב. באילו מקרים יצטרך לקרוע שנית? (*ראה בשו"ת החדשות)
- 6) "גדול הבית"
 - א. באר מושג זה. ראה בשו"ת סי' שעה סע' ב
 - ב. מהן ההשלכות ההלכתיות הנובעות ממנו? (שם, ושם סע' ח-ט)
- 7) האם אבל יכול לברך ברכת שהחיינו במשך שבעת הימים האם יש מקרים יוצאים מן הכלל? (*ראה בשו"ת החדשות)
- 8) באלו מקרים מותר לפתוח קברו של אדם, שלא על מנת להעבירו למקום אחר? (ראה בשו"ת סי' שסג סע' ג).
- 9) מהו האיסור לנתח מת, ומתי יהיה מותר לעשות כן? (ראה בשו"ת סי' שמת סע' ב)
- 10) מה דין הנחת תפילין באבל מרגע הפטירה ועד תום ה"שבעה"? (ראה בשו"ת סי' שפח ס"א וראה גם בסי' שמא לגבי דיני אונן שפטור מכל המצוות כולל תפילין)
- 11) האם מותר לערוך הספד וכדו' ביום השלושים, לאדם שנפטר בכ"ד שבט? פרט. (*ראה בשו"ת החדשות)

מבחן בהלכות שמחות (אבלות) / חשוון תשס"ח

- א. יש לענות על עשר שאלות בלבד (אין חובה להקפיד על סדר עניית התשובות).
- ב. יש לנמק התשובות ולציין מקורות הדין.
- ג. יש להקפיד על כתב ברור ומסודר.

בהצלחה

1. קריעה:

- א. מי ששמע על פטירת קרובו רק לאחר ל' יום מפטירתו, האם יקרע את בגדו. (ראה בשו"ת סי' שמ סע' יח)
- ב. ציין לפחות ששה הבדלין בין קריעה על אביו ואמו לקריעה על שאר קרובים. (ראה בשו"ת סי' שמ סע' לא-לב)

2. האם יאמר האונן קדיש בחול ובשבת. (ראה בשו"ת סי' שמא סע' א)

3. איבד עצמו לדעת ל"ע: (ראה בשו"ת סי' שמה סע' א-ג)

- א. אלו דברים נוהגים עליו ואלו לא.
- ב. מהו המצב המוכיח שאכן האדם איבד עצמו לדעת.
- ג. הבא כמה דוגמאות למאבד עצמו לדעת שיש לנהוג עמו ככל נפטר.

4. כהן מתגורר בבניין משותף, ובאחת הדירות מצוי מת, באופן שעוברת טומאתו לדירתו של הכהן. בשל כך נבצר ממנו להיכנס לביתו:

- א. האם יכול הכהן לאלץ את משפחת הנפטר להוציא את המת מהדירה כדי שיוכל להיכנס לדירתו. באר. (ראה בשו"ת סי' שעא סע' ד)
- ב. האם ישתנה הדין במקרה שהמת הינו נפל. באר. (שם)

5. א. פרט דיני כניסת כהן לבית הקברות (בדרך כלל, או בעת הלווית קרובו). (ראה בשו"ת סי' שעג סע' ז-ז)

- ב. האם מותר לכהן לעמוד בסמיכות למת בעת ההלויה או בעת ההספדים. (ראה בשו"ת סי' שעא סע' ה)

6. שני שותפים שאחד מהם נעשה אונן או אבל:

- א. האם יכול שותפו של האבל להמשיך ולעבוד בעסק השותפות, פרט. (ראה בשו"ת סי' שפ סע' כא)
- ב. האם ישנו פתרון שניתן להציע לשותפו של האבל כדי להינצל מבעיה זו. (שם)

7. פרט דין רחיצה בשבעה ובשלושים, בחמין ובצונן. (ראה בשו"ת סי' שפא סע' א-ד)

8. כיצד תנהג אשה שהגיע יום טבילתה או יום הפסק טהרתה בתוך שבעת ימי אבלותה. (ראה בשו"ת סי' שפא סע' ה-ו)

9. האם יניח אבל תפילין ביום ראשון לאבלותו, ומה דינו בזה אם הקבורה הינה רק למחרת יום המיתה. (ראה בשו"ת סי' שפח סע' א)

10. ניחום אבליים:

- א. אדם שאין באפשרותו לנחם חבירו האבל באופן אישי מעוניין לנחמו באמצעות מכתב או בשיחת טלפון, האם מקיים בזה מצוות ניחום אבליים. (*ראה בשו"ת החדשות)
- ב. האם יכול לנחמו לאחר השבעה, וכיצד. (ראה בשו"ת סי' שפה סע' א-ג)

11. האם החובה לנהוג אבלות על מת הינה מהתורה או מדרבנן. ציין נפק"מ לדינא. (ראה בשו"ת סי'
שצח)

מבחן בהלכות שמחות / אדר תשס"ח

הוראות:

- ד. לפניך שתיים עשרה שאלות, עליך לענות מתוכם עשר תשובות ראשונות חובה, ושתיים אחרונות רשות.
ה. יש לענות בפירוט (מקורות ההלכה בש"ס, ראשונים טור ובית יוסף, שו"ע ונושא הכלים ומנהגים הידועים לך)
תשובה ללא מקורות לא תתקבל.
ו. נא לכתוב בכתב יד ברור וקריא, כתב יד שאינו ברור לא יבדק.
- 1) מהם הטעמים שחייבים לקרוע בעת יציאת נשמה של אדם מישראל? ומה הנפק"מ ביניהם? ומה הדין של מי ששכח לקרוע בשעת יציאת הנשמה? (ראה בשו"ת סי' שמ ס' ה).
- 2) אדם שאביו נפטר במוצאי שבת כשלוש שעות לאחר צאת השבת והוא עדיין לא התפלל ערבית, ולמחרת בבוקר צריך להכניס בנו בברית. באר כיצד ינהג לגבי תפילת ערבית, הבדלה, ברכות הברית וסעדת הברית, האם יהיה הבדל בהלכות הנ"ל אם אביו נפטר לפני יציאת השבת? (*ראה בשו"ת סי' שמא סע' ב' לעניין נפטר קודם יציאת השבת וכן לגבי ברכות הברית, ולעניין שאר הדברים ראה בשו"ת החדשות).
- 3) אשה ובנה שהתגירו ומתה האם, האם הבן חייב להתאבל עליה? (ראה בשו"ת סי' שעד סע' ה).
- 4) חולה לב שהכניס לגפו מכשיר יקר ביותר לרפואתו, כעבור יומיים נפטר החולה, האם מותר להוציא את המכשיר מגופו בכדי שלא להפסיד את עלות המכשיר? - אם הוציאו, האם מותר להשתמש במכשיר זה לחולה אחר? (*ראה בשו"ת החדשות).
- 5) חייל נפל בשבי האויב ולא נודע מה עלה בגורלו, כעבור תקופה הודיע צה"ל שנחשב "חלל שמקום קבורתו לא נודע" האם צריכים הקרובים לנהוג אבילות, ומה הדין לעניין אמירת קדיש? (הודעת צה"ל לא היתה על פי מידע אלא מהסתברות)? (ראה בשו"ת סי' שעה סע' ז וסי' שצז סע' א-ב).
- 6) מינו אותך לרב בבית חולים ומנך אורה שיש בצוות העובדים מספר לא מבוטל של כהנים, ובית החולים אינו ערוך כלל למנוע טומאת מת, בבית החולים קיים גם חדר מתים. מהם הצעדים הראשונים אשר תנהיג בבית החולים למעט הטומאה. (*ראה בשו"ת החדשות)
- 7) מהי הגדרת מת מצוה שכהן מותר לו ליטמאות, ובאיזה דין טומאה למת מצוה חמור מדין טומאה לקרובי הכהן? (ראה בשו"ת סי' שעד סע' א-ג).
- 8) אשה שנפטרה בצעירותה ויש לה אבא מבוגר ואחים המבוגרים ממנה ומבעלה, מי נחשב גדול הבית לעניין הדינים התלויות בגדול שבבית? (*ראה בשו"ת החדשות).
- 9) א. מה הטעם בסעודת הבראה? (ראה בשו"ת סי' שעח סע' א-ג).
ב. מתי לא עושים סעודת הבראה? (שם סע' יב)
ג. האם יש חיוב לאכול בסעודת הבראה? (שם סע' א-ג)
ד. לא הבריאו ביום ראשון לקבורה, האם צריך להברות ביום השני? (שם)
ה. נקבר בלילה האם עושים סעודת הבראה בלילה? (שם)
- 10) אשה אבלה מה דינה בשבעה ושלושים
א. טבילת נידה. (ראה בשו"ת סי' שפא סע' ה-ו)
ב. הפסק טהרה. (שם)
ג. תספורת. (ראה בשו"ת סי' שצ סע' ה)
ד. סריקה במסרק. (שם סע' ו)
ה. נטילת צפרנים. (שם סע' ז)
- 11) (שאלת רשות- תוספת 4 נקודות)
ביום ל' באדר ראשון ש"ז נרצחו שמונת הקדושים בני ישיבת "מרכז הרב" הי"ד. באיזה תאריך יחול יום השנה בשנה הבאה בהתחשב שבשנה פשוטה חודש אדר הוא רק כט יום? (*ראה בשו"ת החדשות).
- 12) (שאלת רשות- תוספת 10 נקודות)
בשנת תש"ס נמצאו שרידיה של הצוללת "דקר" ונשאלה שאלה האם יש להתאמץ להוציא את החללים ממעמקי הים. כתוב שלושה נימוקים הלכתיים לחיוב או לשלילה בשאלה זו (לפחות אחד לחיוב ואחד לשלילה ואין צורך בהכרעה). (*ראה בשו"ת החדשות).

מבחן בהלכות שמחות / אב תשס"ח

יש לענות על 10 שאלות, לכל שאלה 10 נקודות.

1. האם יש חיוב בסעודת הבראה.
 - א. נקבר בערב שבת סמוך לחשכה. (סי' שעח סע' ה הובא בשו"ת סע' א-ג)
 - ב. נפטר בעודו קטן בן שבוע. (שם סע' ו הובא בשו"ת שם סע' יב)
 - ג. נקבר בחול המועד. (ראה בשו"ת סי' תא סע' ד)
 - ד. שמע שמועה רחוקה. (סי' תב סע' ג הובא בשו"ת שם סע' ב-ד)
 - ה. שמע בשבת שנפטר קרובו. (סי' שעח סע' יא הובא בשו"ת שם סע' יב)
2. אדם שיש לו חנות ואם תהיה סגורה כל שבעת ימי האבלות ילכו הקונים לחנות אחרת וקיים חשש שיפסיד את אותם הקונים גם להבא, כיצד ינהג? (*ראה בשו"ת החדשות סימן שפ סע' ז)
3. האם קיים איסור טומאה לכהן במקרים שלפניך, פרט והסבר.
 - א. נפל (ראה בשו"ת סי' שסט)
 - ב. גוסס (ראה בשו"ת סי' שע)
 - ג. נשברה מפרקתו. (שם)
 - ד. חרב שנטמאה במת. (בשו"ת סי' שסט)
 - ה. אבר מן החי. (שם)
4. בדירה ובה סלון, ובו דלת הפונה לחדר מדרגות, ולסלון יש כניסה משני חדרים פנימיים, וחצי כזית מן המת נמצא בכל חדר מהחדרים הפנימיים. מה דין הסלון ומה דין החדרים לענין טומאת מת?] פרט את כל האפשרויות, דלתות פתוחות וסגורות, פתחים נוספים לדירה]. (*ראה בשו"ת החדשות סימן שעא סע' ג)
5. קטן שמת אביו, האם ראוי למנוע ממנו ללכת לבית הספר ללמוד תורה? (ראה בשו"ת סי' שפד סע' ה וראה עוד סי' שצו סע' ג וסי' שמ סע' כז)
6. מי מהכהנים הבאים אסורים בטומאת מת ומי מותרים.
 - א. כהן קטן (ראה בשו"ת סי' שעג סע' א)
 - ב. כהן בעל מום (שם סע' ב)
 - ג. כהן חלל מדאורייתא. (שם)
 - ד. כהן חלל מדרבנן. (שם)
 - ה. בת כהן. (שם סע' ג)
7. אדם נפטר בעיר מסויימת שיש שם בית קברות, באלו תנאים מותר להעבירו לקבורה בעיר אחרת? ומה יהיה הדין במקרה ולא התמלאו התנאים הנ"ל, אבל אם ירצו לקבורו באותה העיר יצטרכו להלינו מחמת סיבה כלשהי ואם יעבירו אותו לעיר אחרת יוכלו לקבורו מיד? (*ראה בשו"ת סי' שסג סע' ב וראה גם בשו"ת החדשות סי' הנ"ל)
8. הביאו נפטר מחו"ל לארץ ישראל בתוך ארון ממתכת, ובארץ קברו אותו כמנהג ללא ארון. האם הארון נאסר בהנאה? והאם מותר להשתמש בארון לנפטר אחר? (ראה בשו"ת סי' שמת סע' ב)
9. אבל כהן שנמצא בבית הכנסת האם מותר לו לעלות לתורה? האם יש הבדל בין שבת ליום חול? (ראה בשו"ת סי' שפד סע' א-ב)
10. אדם שנפטר בערב סוכות ונקבר בו ביום, מתי נגמרים ל"ימי אבלות? (ראה בשו"ת סי' שצט סע' ו-יא)
11. במהלך סלילת כביש חדש נמצאו קברים בעומק האדמה.
 - א. האם מותר לפנות את הקברים למקום אחר? (*ראה בשו"ת החדשות סי' שסד סע' ב)
 - ב. האם יש הבדל בין אם מצאו קבר בודד או הרבה קברים? (שם)
 - ג. לאחר שפינו (כהלכה או שלא כהלכה) האם מותר לנסוע ולהנות מכביש זה שנמצא על מקום שהיו שם קברים? (שם)

מבחן בהלכות שמחות/ כסליו תשס"ט

עליך לענות על 10 שאלות, כל תשובה 10 נק'

1. בדיני אונן
א. תינוק שנפטר בן פחות מ-ל' יום, האם אביו אונן? (ראה בשו"ת סי' שמא סע' א).
ב. נעשה אונן באמצע אכילתו, האם יברך ברכת המזון? (שם).
ג. נעשה אונן בימי ספירת העומר, ואם לא יברך יפסיד שאר הימים שלא יוכל לברך, כיצד ינהג?
(שם).
2. בדיני קריעה.
א. ציין לפחות ששה הבדלים בין קריעה על אביו ואמו לשאר אבלים. (ראה בשו"ת סי' שמ סע' לא-לב).
ב. אלו בגדים קורע על אביו ואמו, ומה אינו קורע, פרט. (ראה בשו"ת שם סע' י).
3. אדם ציוה לפני מותו שלא יספידוהו, לא יאמרו אחריו קדיש ולא ישמרו אבלות שבעה ושלושים, האם שומעים לו? (ראה בשו"ת סי' שדמ סע' ט-י).
4. האם מותר לפתוח קבר במקרה ושכחו להלביש את הנפטר אחד מהתכריכים? ומה הדין אם רוצים לפתוח הקבר לראות סימנים מובהקים בגופו כדי להתיר את אשתו? (ראה בשו"ת סי' שסג סע' ז).
5. אדם שיש לו קבר מוכן בין בני משפחתו, ומכר קברו. נפסק בשו"ע שקוברין אותו בעל כרחו במקום קברי משפחתו ומחזירים הכסף ללוקח. ציין שני טעמים מדוע עושים כך. (*ראה בשו"ת החדשות סי' שסו).
6. האם מותר למספיד כהן לעמוד בתוך ד' אמותיו של הנפטר? (המטה ברחוב שאינו מקורה) (ראה בשו"ת סי' שעא סע' ה).
7. שמע שמועה קרובה בבין השמשות אור ליום ג', והתחיל באבלותו, מתי נגמרים שבעת ימי אבלות? (*ראה בשו"ת החדשות סי' תב) האם יש הבדל אם התפלל כבר תפילת ערבית? הסבר ונמק. (ראה בשו"ת סי' תב סע' יא).
8. האם מותר לאבל, להשתתף או לאכול, פרט סוג האבל והזמן (ז' ל' י"ב חדש)
א. סעודת בר מצוה. (ראה בשו"ת סי' שצא).
ב. סעודת סיום מסכת. (שם)
ג. סעודת ברית מילה. (שם).
ד. סעודת פדיון הבן. (שם)..
ה. סעודת נישואין. (שם).
ו. חופה. (שם)
9. אבל שלא נהג אבלות כדיון. האם צריך להשלים? פרט המקרים, כשלא נהג אבלות כלל, נהג רק במקצת הימים, נהג רק חלק מדיני אבלות. (*ראה בשו"ת סי' שצו סע' א וראה גם בשו"ת החדשות)
10. אדם נפטר בחול המועד. פרט דיני האבלות והאנינות בחוה"מ והדינים לאחר החג (לא לשכוח מה דין הנחת תפילין ביום שלאחר החג). (*ראה בשו"ת סי' שצט סע' ב וראה גם בשו"ת החדשות).
11. אשה שבעלה נפטר ולא נתנו השלטונות להביאו לקבורה, אך עדיין לא התייאשו קרובי המשפחה מלקבורו ולכ הזמן משתדלים בכך, תוך כדי זמן זה התחתנה האשה עם אדם אחר, כעבור זמן ניתן לקבורה (בעלה הראשון), האם האשה חייבת בדיני אבלות? (*ראה בשו"ת החדשות סי' תג).

מבחן בהלכות שמחות / אדר תשס"ט

עליך לענות על עשר שאלות, כל התשובות תבדקנה.
שאלות

- שני שותפים בחנות ואירע אבל לאחד מהם.
 - כיצד מתנהגים לגבי פתיחת החנות? (ראה בשו"ת סי' שפ סע' כא).
 - האם אפשר לעשות תנאי בתחילת השותפות שאם יארע אבל לאחד מהם, אזי השני יעבוד בחנות באותו השבוע וכל הרווחים יהיו שלו, והשותף השני יטול את הרווחים בשבוע לאחר מכן? (*ראה בשו"ת החדשות סי' שפ סע' א).
- אדם נפטר בחו"ל וציוה שיקברוהו בארץ ישראל, אך לא מצאו אפשרות להגיע לישראל אלא כעבור חמישה ימים, לכן החליטו לקברו בארון ולהוציאו לאחר חמש ימים ולהביאו לישראל, מתי תתחיל האבלות? ציין את המקור לדין זה בבאור. (*ראה בשו"ת סי' שעה סע' ג וראה גם בשו"ת החדשות).
- כהן צריך ליכנס לביתו בשבת מחמת פקוח נפש, אך אינו יכול לבוא לביתו מחמת טומאת אהל, ישנה אפשרות לומר לגוי להסיר מקצת הגג באופן שלא תהיה טומאת אהל, מה עדיף לעשות, לעבור על איסור אמירה לנכרי או לעבור על טומאת אהל? ומה הטעם? (*ראה בשו"ת החדשות סי' שעא סע' ד).
- גוי אמר ליהודי שקרוב שלו נפטר, האם חייב לנהוג אבלות על פי דברי הגוי? ומה הדין אם שני יהודים אמרו לאדם שאביו נפטר ושנים אחרים אמרו שלא נפטר, האם נוהגים אבלות? (ראה בשו"ת סי' שצז סע' א-ב).
- האם קיים דין מקצת היום ככולו ביום האחרון של אבלות י"ב חודש? מה הטעם? (ראה בשו"ת סי' שצה ביחס לסע' ג).
- א. גרושה שנישאה, תוך צ' יום לגירושה וילדה ספק בן ט' לראשון או בן ז' לאחרון, ומת התינוק כעבור שלושה חדשים, מי מתאבל עליו? ומה הטעם? (ראה בשו"ת סי' שעד סע' ח).
ב. אדם קיבל מכתב שמת אדם מסוים ולא היה ברור מהמכתב האם הוא אביו או רבו, ואם נאמר שהיה רבו, הרי הוא אביו של אדם אחר באותה העיר, מי צריך להתאבל? האם יש הבדל אם המכתב התקבל בתוך שלושים או לאחר שלושים? נמק! (*ראה בשו"ת החדשות סי' שצז סע' ב).
- שמע שמועה קרובה בשבת
 - מתי קורע? (רא בשו"ת סי' תב סע' ז)
 - האם השבת עולה למנין שבעה? (שם)
 - כיצד מתנהגים בשבת לענין עליה לתורה בשחרית או במנחה במקרה והשבעה נגמרים בשבת? (*ראה בשו"ת סי' שצה וראה עוד בשו"ת החדשות סי' תב לענין עליה בתורה בשחרית).
- ציין לפחות ארבעה מקרים שיש בהם הבדל בין טומאה דאורייתא לטומאה דרבנן לגבי טומאת כהן? (*ראה בשו"ת החדשות סי' שעב).
- מת שלא היו לו מעות כדי צרכי הקבורה וגבו כספים מהקהל, ולבסוף נשאר עודף, מה יעשו עם המעות הנותרות? (ראה בשו"ת סי' שנו).
- קרע בשבת או בבגד גזול האם יצא ידי חובת קריעה? באר ונמק. (ראה בשו"ת סי' שמ סע' כח-כט).

11. באר כיצד מספידין את המת, מה צריך לומר וממה צריך ליזהר שלא לומר? (*ראה בשו"ת
החדשות סי' שדמ).

ב ה צ ל ח ה !

מבחן בהלכות שמחות / אב תשס"ט

- א. עליך לענות על עשר מתוך אחת עשרה שאלות.
- ב. כל התשובות תיבדקנה.
- ג. בכל תשובה יש לכתוב את מקורות הגמרא והראשונים ועד לפסק ההלכה.
- ד. נא להקפיד על כתיבה מסודרת וכתב קריא.

(1) הלכות קריעה.

- א. מהו עונשו של מי שאינו קורע על מתו? (ראה בשו"ת סי' שמ סע' א).
- ב. קרע כשהוא יושב, האם יצא ידי חובה? ומה הטעם? (שם).
- ג. קרע בשולי בגדיו ולא מלפניו, האם יצא? (שם סע' ב-ג).

- (2) לאחר שנגמרה חתונתו של אברהם, שהספיק להגיע לביתו, נפטר אביו.
- א. מה ינהג קודם, ז' ימי אבלות, או ז' ימי משתה? (ראה בשו"ת סי' שמב).
 - ב. מה יהיה הדין אם אביו נפטר יומיים לאחר החתונה? (שם).
 - ג. מה הדין אם נפטר אביו בערב חתונתו לפני החופה לאחר שהכל מוכן לסעודה? (שם).
- באר כל דין, והאם יש הבדל בדינים אלו או בחלקם בין זמן חז"ל לזמננו? (שם).

(3)

- א. הגדר מהו מאבד עצמו לדעת שאין מתאבלין עליו? (ראה בשו"ת סי' שמה סע' א-ג).
- ב. אדם שיצא מביתו בשעת "עוצר" שנעשה ע"י השלטונות שהכריזו שמי שיצא מביתו יהרג, ונהרג, האם נחשב מאבד עצמו לדעת? (שם ע"פ ההגדרות נראה שאינו נכנס בגדר מאע"ל כיון שאין כאן הוכחה על כוונה וגם יש מקום לומר שלא ידע או שלא האמין שבאמת יעשו לו כן).

(4)

- באלו מקרים רשאים להלין המת? במקום שאין רשאים להלין ויש הוצאות מיוחדות בכדי להביאו לקבורה מהר, עד כמה מחוייב לבזבז מנכסיו בכדי שלא להלין המת? (ראה בשו"ת סי' שנז).

(5)

- אדם הולך ברחוב ורואה מולו לוויה, והוא ממחר לשעור תורה, כיצד ינהג? (ראה בשו"ת סי' שסא)

(6)

- אדם קנה חלקת קבורה לעצמו במחיר יקר מאוד, לבסוף ברבות השנים נקבר במקום אחר, האם מותר לבן לקחת את המקום לעצמו? מה הטעם. (ראה בשו"ת סי' שסד סע' ז).

(7) גוסס בבית:

- א. האם חייבים להעיר את הכהנים בכדי שיצאו מן הבית? (ראה בשו"ת סי' שע לקראת סוף התשובה).
- ב. האם מותר לרופא כהן לבוא לרפאותו? (שם).

- (8) לאלו קרובים מותר לכהן ליטמא? פרט בכל אחד מהקרובים את היוצאים מן הכלל. (ראה בשו"ת סי' שעג סע' ד).
- (9) אדם שהגיע אליו מכתב שמת קרובו ולא כתוב במכתב תאריך הפטירה, ואינו יודע האם נפטר תוך ל' או לא, כיצד ינהג? (ראה בשו"ת סי' שצז).
- (10) ילד שאביו נפטר כחדשיים לפני היותו גדול, האם חייב לנהוג לאחר גדלותו אבלות של י"ב חודש? (ראה בשו"ת סי' שצו סע' ג בסוף התשובה בדברי הפת"ש)
- (11) פרט התנהגותו של אדם אבל בשבת שבתוך שבעת ימי אבלות. (ראה בשו"ת סי' ת).

מבחן בהלכות שמחות / חשוון תש"ע

הוראות לנבחן:

- א. עליך לענות על עשר שאלות (כל התשובות תיבדקנה).
- ב. יש לנמק התשובות ולציין מקורות הדין.
- ג. יש להקפיד על כתב ברור ומסודר.

1. שמע שמועה קרובה ברגל ולאחר הרגל תהיה רחוקה, האם קורע ברגל או לאחריו או אינו קורע כלל? האם יושב שבעה לאחר הרגל? ומה הדין אם שמע שמועה רחוקה בחוה"מ על אביו, האם קורע? (ראה בשו"ת סי' שמ סע' לא-לב וסי' תב סע' ה)
2. בית שיש בו מת, האם מותר לכהן לעמוד מחוץ לבית ולנגוע בכתלי הבית? (ראה בשו"ת סי' שעב סע' ה).
3. נפטר אדם בשבת בבית שגרים שם גם כהנים והם אינם יכולים ליכנס לביתם מחמת טומאת המת, האם יכולים לכוף את קרובי המת שיוציאו אותו מן הבית בכדי שיוכלו לאכול בשבת? האם יש הבדל בדין זה בין אדם גדול שמת לבין נפל? (ראה בשו"ת סי' שעב סע' ד שאלה אחרונה).
4. נפטר אביו בשבת בבוקר, האם אומר קדיש בתפילות השבת? (ראה בשו"ת סי' שמא סע' א).
5. יהודי שהתנצר ונהרג ע"י גויים, האם בניו אומרים אחריו קדיש? (*ראה בשו"ת החדשות סי' שעו סעיף ד).
6. שמע שמועה ביום שלושים עצמו, האם נדון כשמועה קרובה או רחוקה והאם חייב לנהוג שבעת ימי אבלות במקרה ויש לו ספק האם זו שמועה קרובה או רחוקה? (ראה בשו"ת סי' תב סע' א; וסי' שצז סע' א-ב לגבי קיבל מכתב ואינו יודע מתי נפטר)
7. הודיעו לאדם שאביו נפטר ונהג ז' ימי אבלות, לאחר זמן התברר שבסוף ז' ימי האבלות היה אביו עדיין חי ונפטר רק כעבור עשרה ימים, האם חייב לנהוג שוב ימי אבלות? ומה הדין אם שלחו נפטר לקבורה לעיר אחרת והקרובים התחילו ז' ימי אבלות במקומם כדין, והתברר אח"כ שהמת לא ניתן לקבורה מחמת אונס כשלושה שבועות, האם יתחייבו שוב בז' ימי אבלות לאחר הקבורה? (*ראה בשו"ת החדשות סי' שעה סע' ו)
8. האם אשה אבלה חייבת לשנות מקומה בבית הכנסת כשהולכת שם בשבת? (*ראה בשו"ת החדשות סי' שצג סע' ב, ד).
9. קי"ל דאבל אינו יוצא מפתח ביתו בז' ימי אבלות, באר האם גם במקרים דלהלן קיים דין זה: א. מוהל. ב. לשמוע קריאת התורה. ג. לברך ברכת הלבנה. ד. להציל דבר האבד. ה. אין לו מנין בביתו ורוצה לומר קדיש ולשמוע קדושה. (*ראה בשו"ת סי' שצג סע' ג וראה בשו"ת החדשות לגבי ברכת לבנה)
10. באלו מקרים קוברים ללא טהרה ותכריכים? (ראה בשו"ת סי' שסד סע' ד).
11. אשה הזמינה מצבה לקבר בעלה ולאחר ששמו המצבה רוצה להחליפה במצבה יותר יקרה ומכובדת, האם מותר להחליף המצבה? ואם נאמר שמותר, האם מותר להשתמש במצבה הקודמת למת אחר לאחר שישנו את השם הכתוב על המצבה? (*ראה בשו"ת החדשות סי' שסד).

מבחן בהלכות שמחות / ניסן תש"ע

הוראות לנבחן:

- א. עליך לענות על עשר מתוך אחת עשרה שאלות.
 - ב. כל התשובות תבדקנה.
 - ג. בכל תשובה יש לכתוב את מקורות הגמרא והראשונים ועד לפסק ההלכה.
 - ד. נא להקפיד על כתיבה מסודרת וכתב קריא.
1. מה יהיה הדין במקרים הבאים:
 - א) נפטר בשבת בבוקר ונקבר קודם חצות היום – האם בנו מברך ברכת השחר ומתפלל תשלומי ערבית? (ראה בשו"ת סי' שמא סע' ב).
 - ב) נפטר כשעה לאחר צה"כ ונקבר קודם חצות – האם בנו מברך ברכת השחר ומתפלל תשלומי ערבית? (*ראה בשו"ת החדשות סי' שמא סע' ב).
 - ג) נפטר לאחר שהגיע זמן תפילת המנחה ונקבר בלילה – האם בנו מתפלל תשלומי מנחה? (*ראה בשו"ת החדשות שם).
 2. א) און בליל י"ד מה דינו לענין בדיקת חמץ וביטולו? (*ראה בשו"ת החדשות סי' שמא סע' א-ב).
 - ב) און בליל הסדר – כיצד ינהג והאם יש חילוק אם דעתו לקברו בלילה או לא? (שם).
 - ג) נקבר לאחר חצות ע"פ – האם מבירן את האבל? (*ראה בשו"ת החדשות סי' שעח סע' ה).
 - ה) במקום שיש תקנה שאין קוברים בערב שבת לאחר חצות האם חל עליו דין און? (ראה בשו"ת סי' שמא סע' ד)
 4. בחדר שהמת בתוכו האם מותר לומר מילי דעלמא? (ראה בשו"ת סי' שדמ סע' טז-יז ובדברי הש"ך שם שהחדר דינו כד' אמות).
 5. נפטר אדם בחדר הסמוך לבית הכנסת ודרך בית הכנסת עתדיים להוציא את המת, לאחר שקרא הש"צ כהנים – האם הכהנים צריכים לצאת או לעלות לדוכן לברכת כהנים? (*ראה בשו"ת החדשות סי' שעב סע' א).
 6. קטן שהמיר עם אביו, האם שאר קרובין מתאבלים עליו, והאם יש חילוק ביניהם לבין האם לענין אבלות? (*ראה בשו"ת סי' שמה סע' ו וראה עוד בשו"ת החדשות).
 7. מה דין אשה בגילוח שערותיה ונטילת ציפורניה לאחר שבעה? (ראה בשו"ת סי' שצ סע' ה, ז).
 8. האם מותר לאבל בכור ללכת בערב פסח כדי לשמוע סיום מסכת? (*ראה בשו"ת החדשות סי' שצא סע' ב).
 - ומה הדין אם סיום המסכת נעשה בביתו, האם מותר לו להשתתף? (שם).
 9. מאמתי זמן הפסקת אבלות בערב שבת? (*ראה בשו"ת החדשות סי' ת).
 10. כשקרא לאחר משותפים אבלות, כיצד ינהגו בחנות משותפת. [אולי צ"ל: כשקרא לאחד משותפים אבלות] (ראה בשו"ת סי' שפ סע' כא).
 11. א. מהו שמועה קרובה, ומאמתי מונים אותה? (ראה בשו"ת סי' תב סע' א וסע' ח).
 - ב. ב' אחים האחד תושב חו"ל והאחד תושב א"י, ושמעו בחו"ל ביו"ט שני של גלויות שמועה קרובה, ובמוצאי יו"ט שני תהיה שמועה רחוקה, כיצד תורה להם לנהוג? (*ראה בשו"ת החדשות סי' תב סע' ה).